Høringsinnspill til Familie- og kulturkomiteen – Statsbudsjettet 2027

Kap. 315 post 73 (Tilskudd til studieforbund m.m.).

Familie- og kulturkomiteen står overfor et forslag til statsbudsjett som vil få betydelige konsekvenser for den frivillige opplæringssektoren og for tusenvis av mennesker som benytter studieforbundenes tilbud.

Regjeringen foreslår å redusere bevilgningen til studieforbundene under Kultur- og likestillingsdepartementet fra 204,8 millioner kroner til 167,6 millioner kroner. Dette innebærer et kutt på 36,5 millioner kroner, eller 18,2 prosent.

For Studieforbundet Funkis vil dette bety 8 millioner kroner mindre i tilskudd neste år. Det er en femtedel av det totale tilskuddet til Funkis. Et så stort kutt vil være dramatisk for støtten Funkis kan gi til kurs og tilrettelegging.

Det vil for Studieforbundet Funkis ha direkte og alvorlige konsekvenser for opplærings- og mestringstilbudene til mennesker med kroniske sykdommer og funksjonsnedsettelser over hele landet.

Dette er kutt som vil få store konsekvenser for organisasjoner som Norges Parkinsonforbund og for frivilligheten som helhet.

Studieforbundet Funkis vil i 2026 ha støttet over 8000 kurs med mer enn 100 000 deltakere.

Regjeringen kutter før kunnskapsgrunnlaget foreligger

Det mest oppsiktsvekkende ved forslaget er ikke bare størrelsen på kuttet, men tidspunktet det gjennomføres på. Samtidig som regjeringen foreslår en historisk reduksjon i finansieringen av studieforbundene, pågår det fortsatt en evaluering av studieforbundsordningen. Denne evalueringen er ikke ferdigstilt, og verken Stortinget, eller sektoren har fått presentert et kunnskapsgrunnlag som dokumenterer behovet for, eller effektene av et så omfattende kutt.

Dette bryter med grunnleggende prinsipper for kunnskapsbasert politikkutforming. Stortinget forventes å ta stilling til omfattende reduksjoner i en etablert ordning før evalueringen som skal vurdere ordningens måloppnåelse, relevans og samfunnseffekt er avsluttet. Det er vanskelig å se hvordan dette kan forsvares som god forvaltning.

Norges Parkinsonforbund mener at dersom evalueringen faktisk skal ha verdi, må dens konklusjoner foreligge før det gjennomføres vesentlige budsjettmessige inngrep.

I budsjettproposisjonen omtales studieforbundene som et virkemiddel for bred deltakelse i frivillig opplæring og departementet viser til økende aktivitet og tilfredsstillende måloppnåelse. Likevel foreslås altså et betydelig kutt i bevilgningen. Vi

opplever ikke at proposisjonen gir en tilstrekkelig redegjørelse for hvilke vurderinger som ligger bak kuttet eller hvilke konsekvenser det forventes å få.

Rammer personer med størst behov for læring og mestring

Studieforbundet Funkis er studieforbundet for helse-, bruker- og funksjonshemmedes organisasjoner. Gjennom kurs og opplæring skapes arenaer for læring, mestring, samfunnsdeltakelse og frivillig engasjement for mennesker som ofte møter barrierer i utdanning, arbeidsliv og samfunnsliv.

For mange deltakere er Funkis-kursene ikke et supplement til andre læringsarenaer; de er den eneste reelle læringsarenaen de har tilgang til.

Når regjeringen i sitt forslag til statsbudsjett kutter nesten hver femte krone i tilskuddet til studieforbundene, er konsekvensen ikke bare færre kurs, men også redusert kunnskap om egen sykdom, svekket mestring, redusert samfunnsdeltakelse og færre muligheter til å bygge sterke bruker- og interesseorganisasjoner.

Dette står i direkte motstrid til politiske mål om inkludering, livslang læring, økt deltakelse og bedre folkehelse.

Svekker frivilligheten i hele landet

Studieforbundet Funkis er bygget på lokal aktivitet og frivillig innsats. Tilskuddsordningen utløser omfattende egeninnsats fra organisasjoner, tillitsvalgte og kursledere i hele landet.

Kuttet vil derfor ikke bare ramme et budsjettkapittel i statsbudsjettet. Det vil ramme lokalforeninger, kursaktiviteter og frivilligheten i kommuner over hele landet.

Når regjeringen på den ene siden fremhever frivilligheten som en sentral samfunnsressurs, men på den andre siden foreslår betydelige reduksjoner i en av de viktigste finansieringsordningene for frivillig opplæring, da skapes det et tydelig misforhold mellom politiske ambisjoner og praktisk politikk.

Komiteens ansvar

Det er nå Stortingets ansvar å sikre at det ikke fattes beslutninger som svekker en velfungerende ordning uten at nødvendig kunnskapsgrunnlag foreligger.

Norges Parkinsonforbund ber Familie- og kulturkomiteen om å:

- Avvise regjeringens forslag om å redusere bevilgningen til studieforbundene under Kultur- og likestillingsdepartementet med 36,5 millioner kroner.
- Opprettholde bevilgningen på minimum 2026-nivå inntil evalueringen av studieforbundsordningen er ferdigstilt og behandlet.

- Sikre forutsigbare og stabile rammevilkår for Studieforbundet Funkis og øvrige studieforbund.
- Legge til grunn at eventuelle endringer i ordningen må bygge på dokumentert kunnskap, ikke forhåndskonklusjoner.
- Komiteen bør be regjeringen ferdigstille den pågående evalueringen med sikte på samling av studieforbundsordningen i statsbudsjettet for 2028. Forsøket med å dele ordningen i to har gitt mer uforutsigbare rammevilkår, økt administrativ belastning, mindre samarbeid og reduserte samlede bevilgninger. Erfaringene tilsier at ordningen bør samles igjen.

Regjeringens forslag representerer et betydelig kutt i en ordning som bidrar til livslang læring, inkludering, frivillighet og folkehelse. Enda mer alvorlig er det at kuttet foreslås før regjeringens eget evalueringsarbeid er avsluttet.

Stortinget bør ikke redusere finansieringen av studieforbundene før det foreligger et dokumentert grunnlag for å gjøre det.

Familie- og kulturkomiteen har nå muligheten til å sikre at politiske beslutninger bygger på kunnskap framfor antakelser, og til å verne om et opplæringstilbud som hvert år gir titusenvis av mennesker økt mestring, deltakelse og livskvalitet.

Vennlig hilsen

Norges Parkinsonforbund